

26.6.2014 THS

Notat ang. konsekvenser ved udtræden af vandforsyning og prisdifferentiering

Viborg Kommune har behandlet en forespørgsel fra en borger, der ønsker at etablere egen boring til produktionsformål. Udover de konkrete forhold der skal tages i behandlingen af forespørgslen, er der en række principielle forhold, henvendelsen har givet anledning til at overveje. Herunder om prissammensætningen for drikkevand er rimelig henset til den pris, kunder med store vandforbrug betaler.

Notatet belyser mulighederne for at udtræde helt eller delvist af det offentlige vandforsyningsnet.

Mulighed for udtrædelse

I Viborg Kommunes "Vandforsyningsplan 2012-2022" er det i afsnit 2.4.6 anført, at "Indenfor vandværkernes forsyningsområder bør der ikke gives tilladelse til nyetablering af vandindvindingsanlæg og indvindingstilladelse til nye formål, der kan dækkes af vandværket, før vandværket har haft mulighed for at udtale sig. Dette gælder dog ikke for erhvervsmæssig vanding i jordbruget". I afsnit 2.4.7 står der, at "der ikke gives tilladelse til erstatningsboringer i vandværkers naturlige forsyningsområde, når ejendommen kan forsynes fra et alment vandværk på rimelige vilkår."

I "Bekendtgørelse af lov om vandforsyning m.v." af 7/6/2010 er der ingen beskrivelse af, hvordan man behandler en forbruger, der ønsker at udtræde af alment vandforsyningsanlæg. Når en forbruger pålægges at tilslutte sin ejendom til et alment vandforsyningsanlæg, er vandforsyningsselskabet forpligtet til at yde ejeren af ejendommen erstatning for de eventuelle omkostninger, denne måtte have haft ved at etablere egen boring. Om det modsatte gør sig gældende, når en ejer ønsker at ejendommen ikke længere forsynes fra et alment vandforsyningsanlæg, er usikkert. Der kan være situationer, hvor selskabet må anlægge nye ledninger for at sikre den tilstrækkelige drikkevandskvalitet for øvrige forbrugere på samme ledningsstræk, men om omkostningen eller dele heraf kan pålægges den udtrædende forbruger er usikkert.

I "Regulativ for Energi Viborg Vand A/S" findes der heller ingen beskrivelse af eventuel udtræden af vandforsyningen. Opmærksomheden henledes dog på regulativets afsnit 3.3, hvor det er anført, at "etablering af vandindlæg fra vandforsyningen, som reserve for en ejendoms eget vandforsyningsanlæg, kan normalt ikke forventes tilladt. Vandforsyningen kan dog i undtagelsestilfælde tillade etableringen på særlige vilkår." en eventuel udtrædelse vil således betyde, at det ikke kan forventes, at Energi Viborg Vand opretholder en forsyningslinje til ejendommen.

Konsekvenser ved udtrædelse

Udtrædelse fra Energi Viborg Vand har konsekvenser for såvel kunde som for selskab. Nedenstående punkter er ikke en udtømmende liste, men er eksempler på de virkninger, udtrædelse kan få.

- Kunden overtager ansvaret for drikkevandskvaliteten fra egen boring.
- Energi Viborg Vand har etableret et ledningsnet, der er dimensioneret til at levere vand til forbrugerne i forsyningsområdet. Hvis forbrugere udtræder, kan selskabet stå med et forkert dimensioneret net, og risikerer derfor at skulle bruge yderligere ressourcer på at sikre vandkvaliteten for de resterende forbrugere på ledningsnettet.
- Selskabet påføres et tab på investeringer i ledningsnettet, når dele af ledningsnettet afgang, fordi det ikke længere er anvendeligt. Når ledningerne tages ud af drift, følger en økonomisk afgang svarende til den restværdi, ledningerne repræsenterer. Afgange er således omkostninger til restafskrivinger på anlæg, der ikke opnår den forventede levetid. Det er usikkert, om eventuelle restafskrivinger vil kunne opkræves hos de(n) forbruger(e), der måtte ønske at udtræde af en vandforsyning.
- Energi Viborg Vand er pålagt at drive et effektivt forsyningsnet. Når forbrugere udtræder, står selskabet med en overkapacitet på produktions- og distributionsnettet, som gør selskabet mindre effektivt. Gennem prisloftsreguleringen påføres krav om effektivisering, når et selskab ikke driver sit produktions- og distributionsnet økonomisk effektivt.

Rentabilitet ved etablering af egen boring

Incitamentet til at etablere egen boring er i høj grad økonomisk betinget. Med egen boring overtager ejeren selv ansvaret for at sikre drikkevandskvaliteten gennem test af vandet og gennem vedligeholdelse af boringen.

Derfor er det interessant at undersøge, hvor stor den økonomiske gevinst vil være ved at udtræde af den almene vandforsyning og etablere egen boring. For at kunne sammenligne omkostninger ved de to typer af vandforsyning, er det nødvendigt at opstille en række forudsætninger.

I beregningen er der set bort fra grøn afgift og vandbidrag, idet afgifterne er de samme pr. m³ uanset valget af drikkevandsforsyning. For den almene vandforsyning er der i beregningen taget udgangspunkt i den nuværende pris på 7 kr./m³ + 452 kr. i fast bidrag pr. måler. Beløbene er ekskl. moms.

Etableringen af egen boring med et vandbehandlingsanlæg er antaget at koste 125.000 kr. Med en levetid på 15 år giver det en årlig afskrivning på 8.333 kr. Investeringen er beregnet med en forrentning på 3 % pr. år, hvilket giver en gennemsnitlig årlig renteomkostning på 1.833 kr. Hertil kommer en årlig omkostning til vandprøver på 1.000 kr. samt drifts- og vedligeholdelsesomkostninger på 0,75 kr./m³.

Under ovenstående forudsætninger er det rentabelt at etablere egen boring, når forbruget overstiger 1.714 m³/år.

Takstdifferentiering

For at opnå en rimelig fordeling af vandforsynings omkostninger, kan taksten for variabelt forbrug differentieres. I henhold til vejledning om "Fastsættelse af takster for vand", VEJ nr. 9288 af 04/05/2014 fremgår det, at prisdifferentiering:

- normalt ikke vil være relevant
- skal ske ud fra saglige hensyn og på grundlag af vandforsyningslovens formål
- skal tage hensyn til omkostningsdækning og have tilskyndelsesincitamenter
- skal behandle ejendomme af samme type/kategori ensartet
- skal sikre en rimelig byrdefordeling mellem forsyningens forskellige kategorier af ejendomme
- ikke må være indirekte støtte til formål uden for vandsektorloven

Der er eksempler fra andre selskaber på, at takster for vandforbrug kan differentieres inden for gældende lovgivning, men det er vigtigt, at selskabets takster ikke differentieres ud fra usaglige hensyn. I statsforvaltningen er der således flere eksempler på udtalelser, der har underkendt selskabers takststrukturer, fordi rabatter eller takstnedsættelser ikke har været sagligt begrundede. Det kan udledes af Statsforvaltningens udtalelser, at saglige hensyn ikke er prisdifferentieringer mellem indenfor/udenfor byskilt, landbrugspligt/ikke landbrugspligt og skelnen mellem fritidshus/helårshus. Andre selskaber har indført prisdifferentiering ud fra vandmængder, hvilket godkendes, når der er saglige hensyn herfor, men under forudsætning af, at rabatten vil komme alle kunder med store vandforbrug til gode.

Med en takstdifferentiering vil der derfor også være boligselskaber, der får glæde af takstreduktionen, og dermed vil to husstande med samme vandforbrug kunne komme til at betale to forskellige beløb for deres vandforbrug, hvis den ene husstand ligger i en stor udlejningsejendom med kun ét stik og måler til hele ejendommen, og den anden er en fritliggende ejendom med eget stik og måler.

Prisdifferentiering af drikkevandstaksten kan **ikke** sammenlignes med takstreduktionen på spildevandsområdet, hvor Trappemodellen er indført. Trappemodellen sigter mod at give erhvervsvirksomheder bedre konkurrencevilkår, og nedslaget gives derfor kun til virksomheder, der opererer på konkurrencemarkeder. Lignende rabatter på drikkevandsområdet vil ikke være i overensstemmelse med lovgivningen, som det fremgår af ovenstående.

Kommunalbestyrelsens rolle i prisfastsættelsen er at tilse, at vandforsyningen har fastsat taksten i overensstemmelse med vandforsyningslovens rammer. Herunder tilser kommunalbestyrelsen, at vandselskabet har indregnet nødvendige udgifter, som angiver de udgifter, et vandselskab kan indregne i taksten. Kommunalbestyrelsen kan ikke pålægge vandforsyningen at differentiere kubikmeterprisen.

Taksten for drikkevand består af flere elementer. Udover den takst forbrugeren betaler drikkevandsselskabet, er der i den samlede drikkevandstakst også grøn afgift samt vandbidrag (grundvandsbeskyttelsesafgift). I 2014 er den variable takst hos Energi Viborg Vand sammensat således:

Variabel takst pr. m³ (ekskl. moms)

Vand	7,00 kr.
Grøn afgift	6,82 kr.
Vandbidrag	0,84 kr.
I alt	14,66 kr.

Fast bidrag pr. måler

Ejerbolig med eget stik og egen måler	452,00 kr.
Flere boliger med fælles stik og måler	225,60 kr.
Flere boliger med fælles stik og flere målere	365,60 kr.

Takstdifferentieringen kan kun ske indenfor det bidrag, vandforsyningen opkræver til egen drift og investeringer. Såfremt de største forbrugere gives en takstreduktion, kan Energi Viborg Vand inden for prisloftet vælge at øge taksten for almindelige forbrugere for at kompensere omsætningstab. Prisloftsrammen regulerer selskabets samlede indtægter, men ikke fordelingen af hvem selskabet opkræver indtægten hos. Såfremt der ikke sker en kompenserende takstforøgelse for mindre forbrug, skal Energi Viborg Vand finde besparelserne i de årlige driftsomkostninger og investeringer.

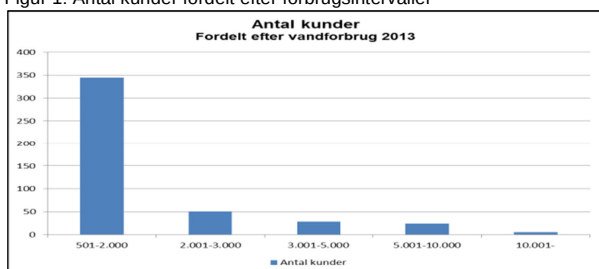
Energi Viborg kundesammensætning

Energi Viborg Vand A/S omsatte i 2013 for 40,4 mio. kr. Heraf var 14,1 mio. kr. opkrævede afgifter for grøn afgift og vandbidrag. Der var 454 kunder med vandforbrug over 500 m³. Kunderne med de største forbrug er offentlige institutioner, produktions- og handelsvirksomheder, boligselskaber, landbrug, foreninger og uddannelsesinstitutioner.

Tabel 1: Forbrug (2013) efter kundetype

Antal kunder	Forbrug				
	> 500 m ³	> 2.000 m ³	> 3.000 m ³	> 5.000 m ³	> 10.000 m ³
Boligselsk.	260	60	25	11	4
Landbrug	33	21	15	9	0
Forening	19	4	3	3	1
Off.inst.	51	9	6	3	1
Udd.inst.	19	6	3	0	0
Handel	55	4	2	1	0
Produktion	17	6	5	3	0

Figur 1: Antal kunder fordelt efter forbrugsintervaller

FAKTABOKS

Energi Viborg Vand A/S – drikkevand

2013

Omsætning	40,4 mio. kr.
heraf grøn afgift og vandbidrag	14,1 mio. kr.
Omkostningsdækning EV Vand	26,3 mio. kr.
Leveret vandmængde	2,3 mio. liter

Takst 2014

Fast bidrag	
ejerbolig m. eget stik og måler	565 kr.
flere boliger med fælles stik og måler	282 kr.
flere boliger, fælles stik og flere målere	457 kr.
Kubikmetertakst	15,41 kr./m ³

Såfremt taksten differentieres, og der indføres en rabatordning for store forbrug, vil der ske en omfordeling af omkostninger mellem energi Viborg Vands kunder. Konsekvensen er vist i tabellen på næste side. I tabellen er vist konsekvenserne ved at indføre takstreduktioner på 10-75 % for forbrug over henholdsvis 500 m³, 2.000 m³, 3.000 m³, 5.000 m³ og 10.000 m³.

Tabellen viser både den samlede rabat, der gives og den kompenserende takstforhøjelse for øvrigt forbrug. En reduktion af taksten på 50 % for forbrug over 3.000 m³ om året vil reducere omsætningen med 717.798 kr., og den kompenserende takstforhøjelse vil svare til 0,34 kr./m³. En reduktion på 75 % af for-

brug over 5.000 m³ vil reducere omsætningen med 663.311 kr., og taksforhøjelsen vil være 0,31 kr./m³. I beregningen er forudsat et forbrug på i alt 2,3 mio. m³.

Tabel 2: Omsætningstab og kompenserende takststigninger ved differentierede takster bestemt af forbrug

Forbrug	Antal forbrugere	Forbrug, m ³		Omsætningstab ved reduktion på				Kompenserende takststigning ved reduktion på			
		Total	Rabatmængde	10%	25%	50%	75%	10%	25%	50%	75%
>500	454	838.181	611.181	427.827	1.069.567	2.139.134	3.208.700	0,25	0,63	1,27	1,90
>2.000	110	505.183	285.183	199.628	499.070	998.141	1.497.211	0,10	0,25	0,50	0,74
>3.000	59	382.085	205.085	143.560	358.899	717.798	1.076.696	0,07	0,17	0,34	0,51
>5.000	30	276.345	126.345	88.442	221.104	442.208	663.311	0,04	0,10	0,20	0,31
>10.000	6	104.284	44.284	30.999	77.497	154.994	232.491	0,01	0,03	0,07	0,10

Den økonomiske forskel mellem at etablere egen boring og at modtage vand fra Energi Viborg Vand, varierer naturligt efter valg af rabattens størrelse og efter hvilken forbrugt mængde vand, der skal ydes rabat fra. For at give en fornemmelse er der i nedenstående vist sammenligninger med nuværende pris-sammensætning og med indførelse af rabatter på henholdsvis 50 % og 75 % ved forbrug på henholdsvis 3.000 m³ og 5.000 m³.

Tabel 3: Rentabilitet ved etablering af egen boring

Omk. ekskl. afgifter	Takst pr. m ³	Vandforbrug, m ³			
		3.000	5.000	7.000	10.000
Uden takstdifferentiering					
Årlig omk. EV Vand	7,00	21.452	35.452	49.452	70.452
Årlig omk. egen boring		13.416	14.916	16.416	18.666
Forskel		8.036	20.536	33.036	51.786
Rabat 50 % forbrug over 3.000 m ³					
Årlig omk. EV Vand	7,34	22.472	29.812	37.152	48.162
Årlig omk. egen boring		13.416	14.916	16.416	18.666
Forskel		9.056	14.896	20.736	29.496
Rabat 75 % over 3.000 m ³					
Årlig omk. EV Vand uden takstdiff.	7,51	22.982	26.737	30.492	36.125
Årlig omk. egen boring		13.416	14.916	16.416	18.666
Forskel		9.566	11.821	14.076	17.459
Rabat 50 % forbrug over 5.000 m ³					
Årlig omk. EV Vand	7,20	22.052	36.452	43.652	54.452
Årlig omk. egen boring		13.416	14.916	16.416	18.666
Forskel		8.636	21.536	27.236	35.786
Rabat 75 % forbrug over 5.000 m ³					
Årlig omk. EV Vand	7,31	22.382	37.002	40.657	46.140
Årlig omk. egen boring		13.416	14.916	16.416	18.666
Forskel		8.966	22.086	24.241	27.474

Omkostninger er vist i faste priser